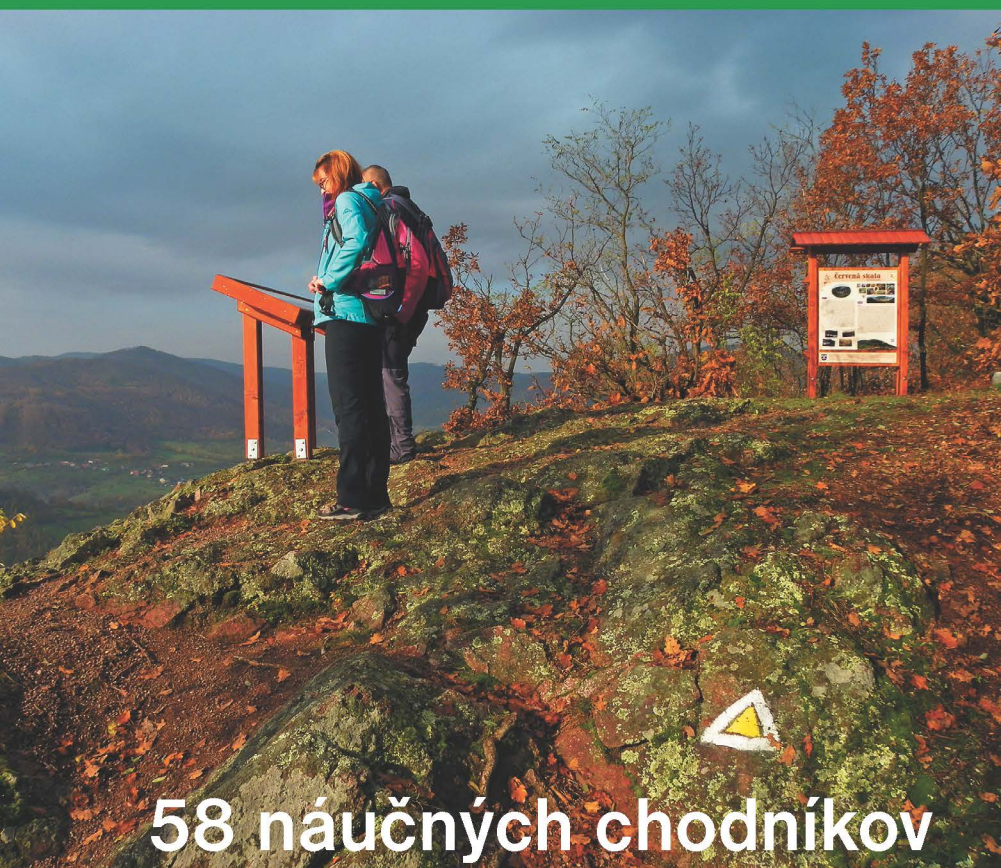

Náučné chodníky

stred a juh

58 náučných chodníkov

Najkrajšie náučné chodníky stred a juh

Tomáš Trstenský

Zostavil: Daniel Kollár

Najkrajšie náučné chodníky stred a juh

1. vydanie, 2016

© Autor textu: Tomáš Trstenský

Autor úvodného textu: Mária Bizubová

Editor a zodpovedný redaktor: Daniel Kollár

Technický redaktor: Zuzana Kollárová

Jazyková úprava: Matúš Mészáros

© Fotografie: Tomáš Trstenský, Zuzana Kollárová (3)

Fotografia na obálke: Na Červenej skale

Mapa: VKÚ, a. s. Harmanec

© Dizajn a typografia: Erika Mészárosová a Zuzana Kollárová

Tlač: impression world, spol. s r. o., Prešov

Akkoľvek, hoci aj čiastočné použitie diela je dovolené len s písomným súhlasom vydavateľstva DAJAMA.

© RNDr. Daniel Kollár – DAJAMA, Ľubľanská 2, 831 02 Bratislava

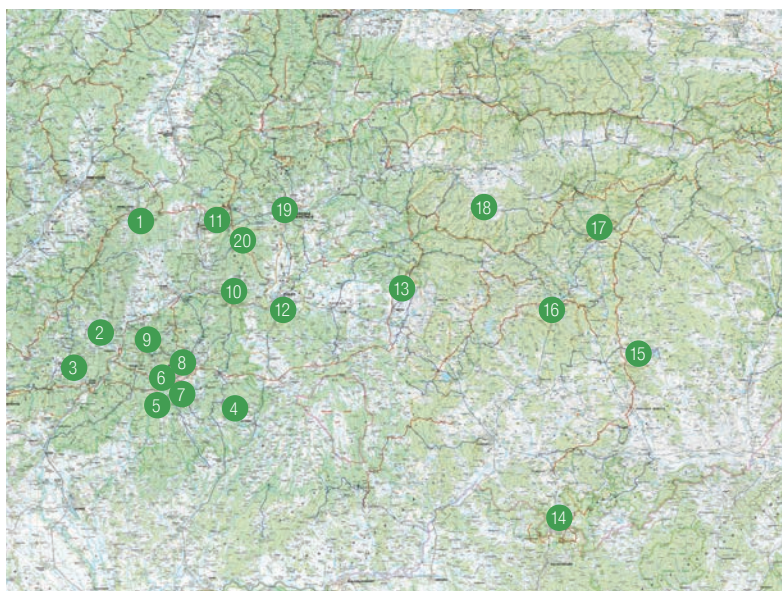
tel.: +421 446 317 02, info@dajama.sk, www.dajama.sk

Vydalo vydavateľstvo DAJAMA v roku 2016 ako svoju 266. publikáciu.

ISBN 978-80-8136-040-4

Obsah

Náučné chodníky na Slovensku	4
1. Okolo Handlovej	9
2. Vtáčnikom	13
3. Okolo Novej Bane	19
4. Okolo Krupiny	25
5. Pod Štiavnickými vrchmi	35
6. Okolo Sitna	43
7. Okolo Štiavnických Baní	47
8. Okolím Banskej Štiavnice	53
9. Okolo Vyhní	67
10. Okolo Hronskej Dúbravy	73
11. Kremnickou dolinou	77
12. Okolo Zvolena	81
13. Poľanou a Podpoľaním	87
14. Novohradom	97
15. Okolo Teplého Vrchu	109
16. Ipeľ	115
17. Muránskou planinou	119
18. Okolím Čierneho Balogu	133
19. Okolím Banskej Bystrice	139
20. Okolo Tajova	151
Register	157

Náučné chodníky na Slovensku

Čo sú náučné chodníky?

Náučné chodníky sú v krajine vyznačené turistické alebo exkurzné trasy s rôznym zameraním, obsahovou náplňou, dĺžkou, náročnosťou a technickým stvárnením, ktoré vedú prírodne alebo kultúrno-historicky hodnotným územím. V rámci nich sú vybrané niektoré významné objekty alebo javy, ktoré sú osobitne vysvetlené. Prostredníctvom informačných panelov, lektorov a v mnohých prípadoch aj formou publikovaných materiálov, sprievodcov alebo letákov prezentujú určité penzum údajov o krajine, jej prírode, histórii, kultúre či ochrane prírody a pamiatok. Na jednotlivých paneloch sa nachádzajú textové informácie (spravidla vo viacerých jazykových mutáciách) doplnené mapami, fotografiami a grafickými ilustráciami. Náučné chodníky sú jedným z nástrojov umožňujúcich sprístupnenie a pochopenie prírodných, historických a kultúrnych hodnôt. Ponúkajú

veľmi dobrú príležitosť na spoznávanie krajiny v konkrétnom priestore a konfrontáciu teoretických poznatkov s realitou „in situ“. Predstavujú osobitnú aktivitu pri ochrane prírody a zaujímavú formu výchovného pôsobenia v systéme environmentálnej výchovy.

Z histórie náučných chodníkov

Prvý náučný chodník na Slovensku vznikol v roku 1960. Bol to náučný chodník v Prielome Dunajca v Pieninskom národnom parku, ktorý však nebol totožný so súčasným náučným chodníkom. Oveľa skôr, ešte v roku 1926, vznikol v Štiavnických vrchoch v okolí Piargu (dnešné Štiavnické Bane) „príležitostný“ lesnícky zameraný náučný chodník s 32 zastávkami. Z historického aspektu je zaujímavé, že v roku 1984 bolo na Slovensku len 12 náučných chodníkov. V deväťdesiatych rokoch 20. storočia sa ich množstvo zvýšilo na necelú stovku. Evidentný nárast

Náučný chodník Kysihýbeľ

počtu náučných chodníkov možno sledovať od roku 2000, pričom ku koncu roku 2007 bolo známych viac ako 200 náučných chodníkov. Súčasnosť v tvorbe náučných chodníkov charakterizuje enormný nárast – na Slovensku dnes môže byť približne 400 náučných chodníkov. Ani toto číslo však nevystihuje realitu, pretože informácie o otvorených náučných chodníkoch sa často získavajú náhodne, neexistuje presná databáza ani evidencia. O mnohých náučných chodníkoch sa často objaví iba krátka informácia na internete alebo v niektorom médiu, pričom pri verifikácii v teréne sa neraz ukáže, že chodník sa ešte len plánuje. Navyše viaceré v minulosti vytvorené náučné chodníky sú zničené, pretože nemajú garanta alebo chýbajú finančné prostriedky na obnovu.

Zameranie náučných chodníkov

V 20. storočí náučné chodníky patrili pod garanciu Štátnej ochrany prírody, ktorá editovala aj materiál so zásadami tvorby náučných chodníkov, od ktorého sa odvíjal podrobný, na viaceré témy zameraný obsah s akcentom na ochranu prírody, jednotný systém prezentovania informácií a rovnaký dizajn sprievodcov k náučným chodníkom. V súčasnosti sa počet tvorcov náučných chodníkov značne rozrástol. Okrem Štátnej ochrany prírody SR a správ chránených území (národných parkov a chránených krajinných oblastí) sa na tvorbe a realizácii náučných chodníkov podieľa predovšetkým Správa slovenských jaskýň, Lesy SR, Štátne lesy TANAP-u a Združenie baníckych spolkov a cechov na Slovensku, ale aj jednotlivé obce, mikroregióny, rôzne záujmové skupiny, občianske združenia a školy.

Združenie baníckych spolkov a cechov na Slovensku napríklad na vlastnej webovej stránke eviduje niekoľko náučných chodníkov

Náučný chodník Mačacia

s baníckym zameraním. Z roka na rok pribúdajú nové náučné chodníky s lesníckym zameraním. Lesy SR dosiaľ v rámci odštepných závodov vybudovali viac ako 30 lesníckych náučných chodníkov. Každý z nich je zameraním, ale aj vnímaním a odkazmi tvorcov výnimočný a špecifický. S podobnou aktivitou začínajú prichádzať aj iné lesnícke organizácie, napríklad mestské lesy, takže v skutočnosti je na Slovensku lesníckych náučných chodníkov oveľa viac. Výnimočné miesto medzi lesníckymi náučnými chodníkmi má náučná trasa Lesnícky skanzen vo Vydrovskej doline, ktorá má 79 zastávok a reprezentuje lesníctvo celého Slovenska. Aj Štátne lesy TANAP-u participujú na tvorbe náučných chodníkov a na území Tatier vytvorili niekoľko náučných trás.

Osobitnú kategóriu v informačnom systéme náučných chodníkov predstavujú geologické náučné chodníky. Na prvom mieste treba spomenúť Geologický náučný chodník Paradajs v Štiavnických vrchoch. Prechádza nádherným okolím Banskej Štiavnice a ponúka poznávanie najväčšej sopky v strednej Európe, ktorá existovala asi pred

Náučný chodník Pustý hrad

15 miliónmi rokov. Náučný chodník prezentuje obrovskú štiavnickú sopku vo forme informačných panelov, horninových pyramíd a panoramatických výhľadov. Ide však o náučný chodník s náročným geologickým pojmovým aparátom, ktorému laický návštevník často nerozumie. Napriek tomu absolvovanie tohto náučného chodníka spolu s ostatnými náučnými chodníkmi v Štiavnických vrchoch možno len odporúčať. Geologicky zamerané, príťažlivo a poučne stvárnené náučné chodníky nájdu návštevníci napríklad v Cerovej vrchovine. Náučné chodníky s krasovou tematikou vedúce k viacerým jaskyniam vybudovala Správa slovenských jaskýň. Mnohé náučné chodníky týkajúce sa krasovej krajiny a jej špecifik vedú okolím ďalších jaskýň, ale aj inými prírodne zaujímavými územiaми.

Pre niektorých návštevníkov môžu byť zaujímavé náučné chodníky s vinohradníckou tematikou. Nielen dospelí, ale aj detskí návštevníci si určite prídu na svoje pri návšteve náučných chodníkov, ktoré vedú cez zvernice. Mnohé náučné chodníky prechádzajú cez chránené

územia rôznej kategórie a ponúkajú informácie o zaujímavých prírodných fenoménoch, popri ktorých vedú. Viaceré z existujúcich náučných chodníkov majú naopak väčší akcent položený na poznávanie histórie a kultúrno-historických či technických pamiatok. Najmä v posledných rokoch vďaka rôznym projektom pribudli náučné chodníky v mnohých vidieckych obciach a ich bezprostrednom okolí. Hlavným cieľom bolo predovšetkým zviditeľnenie daného sídla, propagácia miestnych prírodných a kultúrno-historických zaujímavostí a prilákanie návštevníkov, s čím úzko súvisí aj snaha o rozvoj cestovného ruchu.

Pribúdajú aj školské náučné chodníky, ktoré slúžia nielen na prírodovedné a environmentálne vzdelávanie v teréne, ale aj na turistické účely. Niektoré náučné chodníky sú určené predovšetkým detským turistom. Napríklad pre rodiny s deťmi je vhodný Kordický rodinný okruh či Náučný chodník Serpentiný Urpín v Banskej Bystrici, na ktorom návštevníkov na informačných paneloch symbolicky sprevádza maskot náučného chodníka – pavúk Stepníček,

Náučný chodník Banská Hodruša

pretože vzácny stepník červený sa v minulosti nachádzal práve v tejto lokalite. K netradičným náučným chodníkom určite patrí Astronomický náučný chodník v Starej Lesnej, kde je sídlo Astronomického ústavu SAV. Špecifický je náučný chodník vybudovaný na starom cintoríne v Hornom Tisovníku, ktorý je ukážkou ľudových náhrobníkov Novohradu, ale aj pomerne náročný zbojnícky chodník legendárneho tisovského zbojníka Jakuba Surovca a jeho zbojníckej družiny, ktorí unikali panským žandárom zo sedla Zbojská ťažko prístupnou Čertovou dolinou.

Milí čitatelia,

zo série kníh o náučných chodníkoch vychádza po juhozápadnom a severozápadnom Slovensku ďalší diel, ktorý sa venuje najkrajším náučným chodníkom na území dnešného Banskobystrického kraja. Podobne ako predchádzajúce sú súčasťou turistickej edície Po Slovensku, ktorá mapuje najkrajšie trasy a lokality na Slovensku a poznáva Slovensko pešo, na bicykli či autom. Doteraz priniesla niekoľko

publikácií, ktoré čitateľom umožňujú spojiť aktívny oddych s poznávaním jednotlivých kútov našej krajiny. Ani knihy o náučných chodníkoch nie sú z tohto pohľadu výnimkou. Niektoré trasy síce sú ľahkými a nenáročnými prechádzkami, avšak viaceré z náučných chodníkov dajú zabráť aj našej kondícii.

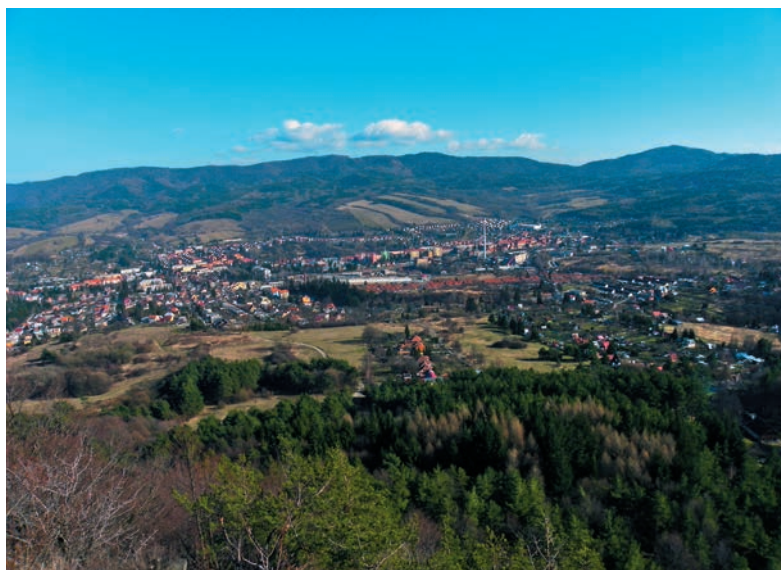
Našou ambíciou nebolo detailne spracovať všetky existujúce náučné chodníky. Do tretieho dielu, ktorý pokrýva stredné a južné Slovensko, sme sa pokúsili vybrať tie, ktoré najlepšie vystihujú pojem náučný chodník a najlepšie charakterizujú prírodnú a kultúrnu krajinu tejto časti Slovenska. Nezaradili sme sem viaceré staršie náučné chodníky, ktoré sú v dezolátnom stave a čakajú na rekonštrukciu. Vopred sa ospravedľňujeme, ak sme niektorý z nových náučných chodníkov nespacovali z dôvodov uvedených v úvode. Keďže náučné chodníky neustále pribúdajú a staršie sa často poškodzujú, v ďalšom vydaní prinesieme mierne pozmenený výber náučných chodníkov v Banskobystrickom samosprávnom kraji a budeme pokračovať v ich mapovaní.

Okolo Handlovej

Okolie baníckeho mesta v zovretí pohorí Vtáčnik, Kremnické vrchy a Žiar nám priblížia dva náučné chodníky. Prvý nás oboznámi s handlovským baníctvom a druhý s prírodou Rematy, ktorá administratívne patrí do obce Ráztočno.

Handlová z Malého Griča

Turisticko-náučný banský chodník Handlová

Úvodný panel (mapa) a prvá zastávka náučného chodníka sú umiestnené na Ulici SNP (medzi Námestím baníkov a železničnou stanicou), kde je snaha umiestniť Banské múzeum s uhoľnou expozíciou, ktorá má približovať ťažiarstvu minulosť Handlovej. Sledujeme červené značenie Ponitrianskej magistrály, ktorá prechádza pod železničnou traťou (stanica stojí vľavo). Zakrátko sme na Ligetskej ulici pred niekdajším centrom kultúrneho a spoločenského života Handlovčanov – Robotníckym domom, kde sú ďalšie informačné tabule.

Od rázcestia Chemika ideme súbežne so zelenou značkou v smere na Tri studničky. Prejdeme Ulicou kpt. Nálepku popri obnovej kaplnke na Jánošíkovu ulicu, kde vyjdeme z mesta a zo severu obídeme Kňazov kopec (nem. Pfaffenberg). Minieme oddychovú zónu Jedna studnička a onedlho prideme k prameňu Tri studničky, kde sú umiestnené ďalšie tabule a vystupuje na povrch uhoľný sloj. Samotná štôľňa Tri studničky je vzdialená 100 m od hlavnej trasy náučného chodníka. Na rázcestí značiek odporúčame zachádzku

Smerom na Veľký Grič

po žltej značke na kruhový výhľad z Malého Griča (876 m).

Deviata zastávka je venovaná vetracej jame Zlatá jedľa s hĺbkou 283 m. Jej otvor je vzdialený 500 m od hlavnej trasy (značka „kladivká“). Taktiež odporúčame zachádzku na výhľadové bralo Veľkého Griča (972 m), odkiaľ sa nám otvorí letecký pohľad na Handlovú i na našu trasu. Počas zostupu minieme studničku, ktorá v minulosti zásobovala vodou Banícku kolóniu. Vetraciemu systému podzemia sa venuje tiež ďalšia zastávka – Stará severná vetracia jama, ktorá je dnes zrekultivovaná. S vodou súvisí

d ďalšia tabuľa o rybníku Konštantín (bývalý povrchový lom), popri ktorom vedie panelová cesta až do Handlovej. Po ulici Náhradné pole sa vrátíme do Baníckej kolónie, kde sú posledné dve informačné tabule – hostinec Ligeta s tzv. pivným otčenášom a areál Bane Handlová na južnom okraji mesta, kde dodnes prebieha ťažba uhlia.

Tabule náučného chodníka sú výhradne v slovenskom jazyku a sú dielom Handlovského baníckeho spolku. Vznikli vďaka podpore mesta Handlová, nadácie Ekopolis v grantovom programe Zelené oázy a ďalších subjektov.

Východisko: Handlová, centrum.

Trasa: Handlová – Tri studničky – Zbojnícke – Konštantín – Handlová.

Dĺžka: 9,5 km. **Čas prechodu:** 4 hod.

Počet zastávok: 13. **Rok otvorenia:** 2010.

Zameranie: banícke a kultúrohistorické.

Typ chodníka: obojsmerný peší. **Náročnosť:** stredne náročná trasa.

Nadväznosť na turistickú značku: prepojenie so zelenou, žltou a s červenou značkou.

Aktuálny stav: náučný chodník je v dobrom stave a veľmi dobre označený.

Náučný chodník Remata

Náučný chodník začína v rekreačnom stredisku Remata a pokračuje k rovnomennej železničnej zastávke. Názov osady je odvodený od pustovníkov (latinsky eremita). Na druhej strane železničnej trate sa napojíme na žltú značku a za hotelom Remata začína prudký výstup na Bralovú skalú. Po napojení sa na červenú značku Cesty hrdinov SNP (E8) sa nám na hrebeni otvorí z lúky prvú výhľady na sever do Turčianskej kotliny s Veľkou Fatrou na obzore.

Zakrátko sa ocitneme pri rázcestí na Bralovej skale s vysielačom a pekným výhľadom na Handlovskú kotlinu s obrubou Vtáčnika a Kremnických vrchov. Na strmom brale treba dať pozor na deti, pretože chýba zábradlie. Od vrcholu pokračujeme na sever po červenej značke prevažne cez les a háje (horšie značenie) a nevedomky prejdeme ponad železničný tunel T. G. Masaryka.

Zídeme na rozsiahle Sklenianske lúky, naprieč ktorými vedie prašná cesta (cyklotrasa). Na rázcestí značiek opustíme červenú a prechádzame na modrú do mierne stúpajúceho traverzu po starej vozovej ceste. Striedavo remízami a hájmi nás cesta vyvedie na lúky pod vrchom Horženovo. Od najvyššieho bodu trasy s panelom venovaným pohoriu Žiar a ráztočnianskym lazom zostupujeme naprieč lúkami po vyjazdenej ceste na juhozápad, kde vstúpime do listnatej hory.

Hájska skala s jaskyňou

Kamenitá cesta nás dovedie na rázcestie zväznic a zakrátko stojíme na vrchole Hájskej skaly (640 m). Z približne 20 metrov vysokého brala Hájskej skaly sa nám otvára výhľad na údolie Handlovky a protiľahlý masív Vtáčnika i Strážovských vrchov.

Strmým lesným chodníkom z brala zídeme na lesnú cestu, ktorá nás dovedie nad obec Ráztočno. Na jej okraji nájdeme informácie o dejinách obce a krasovej vyvieracke. Náučný chodník končí na železničnej zastávke Ráztočno, kde je panel so všeobecnými informáciami o trase.

Východisko: Ráztočno, časť Remata.

Trasa: Remata – Bralová skala – Sklenianske lúky – Ráztočnianske lazy – Hájska skala – Ráztočno.

Dĺžka: 8,5 km. **Čas prechodu:** 3 ½ hod.

Počet zastávok: 12. **Rok otvorenia:** 2010.

Zameranie: prírodovedné a kultúrnohistorické.

Typ chodníka: obojsmerný peší. **Náročnosť:** stredne náročná trasa.

Nadväznosť na turistickú značku: prepojenie so zelenou, žltou a s červenou značkou.

Aktuálny stav: náučný chodník je v dobrom stave a dobre označený.

Vtáčnikom

Prvé tri náučné trasy sú umiestnené dovnútra pohoria a každá z nich sprístupňuje iný fenomén vulkanickej divotvornej krajiny. Posledná sa nachádza na juhovýchodnom okraji pohoria a zavedie nás do minulosti hradu Revište.

Kľakovská dolina

Náučný chodník Kľakovskou dolinou

Tematicky je náučný chodník zameraný na úzkorozchodnú lesnú železnicu, a preto inde ako na železničnej stanici ani nemožno začať. Dnes už síce nemôžeme vidieť prichádzať či odchádzať parnú lokomotívu s tzv. oplienovými vozňami niekdajšej úzkokoľajky v stanici Žarnovica, avšak klasické vlaky tu naďalej zastavujú (vrátane rýchlikov). Začíname od typizovanej výpravnej budovy Železničnou ulicou a zakrátko sa po ľavej strane ukáže prvý panel o Lesnom závode Žarnovica. Do centra okresného sídla nás zavedie červená značka, ktorá smeruje ďalej na juh (smer Voznica). Pred mostom cez potok Kľak

odbočíme vpravo a ocitneme sa na Námestí SNP, čo dokazuje pietne miesto na úpätí brala so schátrným kaštieľom (pôvodne gotický hrad z 15. storočia).

Trasa lesnej železnice pôvodne neviedla mestom, ale jeho južným okrajom a na severnom úpätí Koženého vrchu vošla do Kľakovskej doliny, kde ju viedol pravý breh potoka Kľak. Krátka odbočka trate (tzv. vlečka) viedla do Žarnovickej Huty, obchádzala Horné Hámre, až prišla do osady Brod. Pri sútoku Píľanského potoka a Kľaku bola 1,8 km dlhá odbočka železnice k ústiu Maras doliny a v Brode vzniklo sídlo lesnej správy.

Viadukt Pokuty

Najvýznamnejšou a najzachovalejšou stavebnou pamiatkou lesnej železnice Kľakovskou dolinou je tzv. zemný most Pokuty z roku 1926. Pomenovaný je podľa horskej samoty Pokuty (horáreň) na brehu Pokutského potoka. Zvláštnosťou niekdajšieho železničného viaduktu je, že má samostatné otvory pre cestnú komunikáciu a pre priepust Pokutského potoka. Pokuty boli zároveň drevoskladom pre vyťažенú surovinu, keďže sa tu vetví Hlboká a Čertova dolina. V mieste preklenutia Pokutského potoka prechádzala trať úzkokoľajky z ľavého na pravý breh doliny. Povyše sa nachádza ďalší menší kamenný most.

Štvrtá zastávka nás čaká v Dolnom Župkove, kde sa vyskytuje vzácny nepriehľadný minerál tetradymit s oceleovosivou až čiernou farbou a kovovým leskom. V susednej obci Hrabíčov (na hornom konci osady Pilkovci) nájdeme zase múzejnú expozíciu v priestoroch bývalého lokomotívneho depa Pilka. Pozdĺž ukážky úzkorozchodnej trate sú umiestnené všetky informačné panely náučného chodníka a nechýba ani tzv. oplenský vozeň s naloženým drevom. Oddýchnuť si môžeme napr. v drevených prístreškoch a do budúcnosti sa uvažuje aj o zriadení múzea a výletných jazd na obnovenej železnici.

Smutne preslávené obce Ostrý Grúň a Kľak sú ďalšími zastávkami náučného chodníka, pretože sa

tu nachádzali nákladiská drevnej hmoty. Konečným nákladiskom, resp. stanicou bola Megová ležiaca na spojnici Megovej a Kľáštorskej doliny, kadiaľ vedie zelená značka z dediny Kľak cez Partizánsku dolinu až na najvyšší bod pohoria Vtáčnik – Vtáčnik (1 346 m). Druhá vetva trate z Pilky viedla pozdĺž Pokutského potoka, kde boli nákladiská Kollárová, Pokuty a koncová nakladacia stanica Pavlova lúčka. Dolná časť cesty v Pokutskej doline má asfaltový povrch a zvyšok tvorí spevnená lesná cesta. Najdlhší náučný lesnícky chodník Slovenska je vhodné absolvovať pomocou bicykla. Dolné dve tretiny chodníka sú zjazdové na cestnom bicykli a horná tretina na trekovom alebo horskom bicykli.

Východisko: Žarnovica, železničná stanica.

Trasa: Žarnovica – Hradičovo – Kľak – Ostrý Grúň – Vtáčnik.

Dĺžka: 32 km. **Čas prechodu:** 9 hod.

Počet zastávok: 12.

Rok otvorenia: 2006.

Zameranie: prírodovedné, kultúrohistorické a lesnícke.

Typ chodníka: obojsmerný peší a cyklistický.

Náročnosť: stredne náročná trasa.

Nadväznosť na turistickú značku: prepojenie s červenou cykloznačkou.

Aktuálny stav: náučný chodník je v dobrom stave a veľmi dobre označený.

Ďalšie náučné chodníky

Na najvyšší bod Vtáčnika (1 345 m) vedie v roku 1996 zriadený **Náučný chodník Vtáčnik**, ktorý patrí medzi náročnejšie trasy vzhľadom na prevýšenie 956 m na 7,2 km úseku z Gepňárovej doliny. Existuje aj bočná vetva chodníka ako alternatívny výstup, resp. zostup s dĺžkou 2,2 km a prevýšením 350 m z Bystricianskej doliny (Horný dom) cez Jaseňovú (Kasňovu) skalú po rázcestie Siahly (modrá značka), kde sa obe vetvy spájajú. Počas 4 hodín chôdze si na náučnom chodníku pozrieme tucet panelov s prírodovedným a ochranným zameraním. Hlavný prístup naň je z obce Kamenec pod Vtáčnikom. Zaujímavosťou na hrebeni Vtáčnika je nízkokmenná javorová bučina s výškou 3 až 5 metrov s tzv. vrcholovým fenoménom. Vytvorilo ho pôsobenie extrémnych klimatických faktorov, ako sú silné vetry a mráz. Nepravidelné a pokrútené koruny bizarných tvarov alebo krovitý vzrast sa označuje ako „listnatá kosodrevina“.

Taktiež odporúčame návštevu **Náučného chodníka Buchlov**, ktorý vedie atraktívnym prírodným prostredím. Dalo by sa povedať, že prechádza skalným mestom vrchov Buchlov, Sladná skala a Žarnov. Východiskom je rovnako Bystricianska dolina, odkiaľ vedie zelená

značka na sedlo Zadná lúka. Odtiaľ pokračujeme po žltej značke cez uvedené vrchy s vyhliadkami. Dĺžka trasy je 5,5 km a trvá približne 3 hodiny. Chodník zriadili v roku 1983 a patrí medzi najstaršie u nás. Tomu zodpovedá aj horší technický stav drevených panelov, ktoré sú však stále čitateľné. Nenápadný bočný hrebeň sa vyznačuje bizarným skalným mestom s množstvom brál, veží, ihliel a iných výtvorov. Zo živej zložky prírody stojí za obdiv mohutný exemplár jaseňa štíhleho s obvodom kmeňa 640 cm, výškou 30 metrov a s vekom viac ako 250 rokov.

Panel pod bralami Buchlova